

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU CURRICULUM

PROGRAME ȘCOLARE PENTRU CICLUL SUPERIOR AL LICEULUI

ECONOMIE APLICATĂ

CLASA A XII-A, filiera tehnologică, ruta directă de calificare profesională
CLASA A XIII-A, filiera tehnologică, ruta progresivă de calificare profesională

Aprobat prin ordinul ministrului

Nr. 5959 / 22.12.2006

NOTĂ DE PREZENTARE

În conformitate cu planurile-cadru de învățământ pentru ciclul superior al liceului, la clasa a XII-a, filiera tehnologică, ruta directă de calificare profesională/ clasa a XIII-a, filiera tehnologică, ruta progresivă de calificare, profesională disciplina *Economie aplicată* beneficiază de următorul buget de timp:

- **2 ore/săptămână:**
 - a) la filiera tehnologică: calificările profesionale: tehnician în turism, tehnician în activități de poștă, tehnician în activități economice, tehnician în administrație, tehnician în achiziții și contractări, coafor stilist, tehnician în hotelărie, tehnician în activități de comerț, tehnician în gastronomie, organizator banqueting;
- **1 oră/săptămână:**
 - b) la filiera tehnologică: toate calificările, cu excepția celor menționate la punctul a).

Studierea acestei discipline are în vedere pregătirea elevilor în vederea aplicării cunoștințelor însușite și dobândirii de noi competențe pentru domeniul economic, necesare desfășurării activității în profil și în viața privată și gestionării activității unei firme. Programa precizează competențele și cunoștințele care să-i permită elevului:

- să exerseze deprinderi esențiale pentru desfășurarea unei activități economice eficiente și responsabile în spațiul privat și public;
- să își valorifice propriul potențial și să își gestioneze eficient viața privată și propria afacere, în acord cu aspirațiile personale și cu exigențele comunității din care face parte.

Demersurile propuse prin actualul curriculum sunt concordante, de asemenea, cu recomandările cuprinse în documentele:

- **Planul de lucru pentru implementarea obiectivelor sistemelor educaționale și de formare profesională din Europa pentru perioada 2001 – 2010**, ratificat de Consiliul European (Barcelona, 2002);
- **Declarația de la Copenhaga adoptată de Miniștrii Europeni ai Educației și de Comisia Europeană** privind dezvoltarea cooperării în sistemul de învățământ vocațional european (30 noiembrie 2002);
- **Comunicatul final “Coeziune socială și calitate – o provocare pentru educație”** adoptat de a patra Conferință a Miniștrilor Europeni ai Educației (București, 18 – 20 iunie 2000).

Prezentă programă include următoarele componente:

- Notă de prezentare
- Competențe generale
- Valori și atitudini
- Competențe specifice și unități de conținut
- Sugestii metodologice.

Prin structura propusă, programa:

- recomandă valori și atitudini din perspectiva predării – învățării *Economiei aplicate*;
- include sugestii metodologice care să orienteze spre modalități didactice concrete de transpunere a curriculumului în practica școlară;
- accentuează latura pragmatică a aplicării curriculum-ului: corelarea dintre unitățile de conținut și competențele specifice permite profesorului să realizeze legături între ce se învață și de ce se învață; corelația propusă are în vedere posibilitatea ca o anumită competență specifică să poată fi atinsă prin diferite unități de conținut, fără să existe o corespondență biunivocă între acestea.

Demersul urmărit permite formarea unor competențe de tip instrumental-practic, necesare activității economice din perspectiva relaționării menajurilor și a întreprinzătorului la mediul economic.

Manualele alternative și strategiile didactice utilizate la clasă ar trebui să le ofere elevilor posibilitatea de valorificare a cunoștințelor dobândite în anii anteriori, de utilizare a acestora și de operare cu instrumente concrete în situații economice diverse apărute în spațiul privat și public.

Elementele de noutate pe care le propune programa sunt legate de următoarele aspecte:

- recomandarea unor valori și atitudini specifice activităților din viața privată;
- aplicarea cunoștințelor de economie dobândite în anii anteriori la activitatea economică specifică spațiului privat;
- simularea activităților unei firme (înființare, conducere-coordonare, evaluarea performanțelor) urmărind aplicarea de către elevi a cunoștințelor de economie și de antreprenoriat însușite, accentul fiind pus pe experiențele practice;
- punerea elevilor în situații concrete în care:
 - rezolvă probleme specifice menajurilor;
 - rezolvă probleme de management al unei afaceri;
 - iau parte la deciziile adoptate în cadrul menajurilor;
 - decid sau iau parte la luarea deciziilor în firmă;
 - descoperă importanța elaborării proiectelor, a comunicării și a conlucrării pentru realizarea proiectelor în spațiul privat;
 - își dezvoltă abilități de conducere;
 - descoperă importanța lucrului în echipă și a implicării în conducerea efectivă a firmei pentru succesul afacerii derulate.

Programa se adresează atât profesorilor, cât și autorilor de manuale. Se recomandă acestora să abordeze unitățile de conținut utilizând exemplificări cu date concrete, apropiate de realitatea economică, care să permită realizarea competențelor din programă.

Este necesar ca demersurile de predare - învățare - evaluare și de realizare a manualelor școlare să fie precedate de lectura integrală a programei, asigurând corelarea conținuturilor cu și competențele prevăzute în programă, în scopul cultivării valorilor și atitudinilor promovate de aceasta.

Programa este în așa fel concepută încât să încurajeze creativitatea didactică și adecvarea demersurilor didactice la particularitățile elevilor. Profesorii și autorii de manuale își pot concentra atenția în mod diferit asupra activităților de învățare și asupra practicilor didactice. Diversitatea situațiilor concrete face posibilă și necesară o diversitate de soluții didactice. Din această perspectivă, propunerile programei nu trebuie privite ca rețetare inflexibile. Echilibrul între diferite abordări și soluții trebuie să fie rezultatul proiectării didactice personale și al cooperării cu elevii fiecărei clase în parte.

COMPETENȚE GENERALE

1. Utilizarea conceptelor specifice științelor sociale pentru organizarea demersurilor de cunoaștere și explicare a unor fapte, evenimente, procese din viața reală
2. Aplicarea cunoștințelor specifice științelor sociale în rezolvarea unor situații-problemă, precum și în analizarea posibilităților personale de dezvoltare
3. Cooperarea cu ceilalți în rezolvarea unor probleme teoretice și practice, în cadrul diferitelor grupuri
4. Manifestarea unui comportament social activ și responsabil, adecvat unei lumi în schimbare
5. Participarea la luarea deciziilor și la rezolvarea problemelor comunității

VALORI ȘI ATITUDINI

Competențele generale și specifice vizate de Disciplina *Economie aplicată*, au la bază și promovează următoarele valori și atitudini:

- ✓ libertate economică;
- ✓ liberă inițiativă;
- ✓ eficiență economică în spațiul public și privat;
- ✓ raționalitate în utilizarea resurselor;
- ✓ comportament economic activ și responsabil;
- ✓ spirit întreprinzător.

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI CONȚINUTURI¹

Competențe specifice	Conținuturi
<p>1.1. Identificarea caracteristicilor menajurilor și ale nevoilor specifice acestora</p> <p>2.1. Utilizarea instrumentelor economice necesare rezolvării unor probleme specifice spațiului privat</p> <p>3.1. Utilizarea cunoștințelor economice în rezolvarea unor probleme prin cooperare cu persoane fizice (membrii familiei, prieteni, vecini etc.) și cu instituții financiare, juridice, de consultanță etc.</p> <p>4.1. Adecvarea comportamentului propriu la cerințele de ordin economic din cadrul unui menaj</p>	<p>MENAJURILE</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Menajurile: caracteristici; nevoi specifice menajurilor. ▪ Surse de venituri și obiective de cheltuieli; bugetul personal și bugetul de familie. ▪ Proiecte ale menajurilor - alegere și renunțare: cost de oportunitate. ▪ Instrumente de economisire și de investire specifice persoanelor fizice: <ul style="list-style-type: none"> - depozit bancar; - titluri de valoare; - credit de consum, credit ipotecar, credit pentru nevoi personale etc. ▪ Riscuri și asigurarea persoanei contra riscurilor: asigurări obligatorii și facultative; de viață, de sănătate, de pensie, de bunuri aflate în proprietate etc.
<p>1.2. Utilizarea conceptelor specifice economiei și antreprenoriatului în activitatea de înființare și gestionare a unei firme</p> <p>1.3. Identificarea oportunităților și a dificultăților în activitatea firmei</p> <p>2.2. <i>*Utilizarea instrumentelor de studiere a pieței pentru identificarea domeniului de activitate și pentru estimarea parametrilor de optimizare a activității</i></p> <p>2.3. Realizarea corectă a managementului afacerii</p> <p>2.4. Utilizarea rațională a resurselor financiare, materiale, informaționale și umane</p> <p>2.5. Compararea eforturilor cu efectele, a cheltuielilor cu rezultatele, a costurilor cu beneficiile în scopul rentabilizării activității firmei</p> <p>2.6. Aplicarea indicatorilor economici în fundamentarea, derularea și monitorizarea unei afaceri</p> <p>3.2. Utilizarea dialogului și a negocierii în situații economice concrete</p> <p>3.3. Manifestarea spiritului de echipă în scopul optimizării relațiilor între firmă și angajați, între firmă și parteneri</p> <p>4.2. Manifestarea inițiativei, a spiritului întreprinzător în domeniul economic</p>	<p>ÎNTRERINZĂTORUL ȘI FIRMA</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Înființarea și gestionarea firmei <ul style="list-style-type: none"> ▪ Oportunități și riscuri cu privire la înființarea și gestionarea unei firme - analiza SWOT. ▪ Marketingul firmei; <i>*instrumente utilizate în studiul pieței (referitoare la produs, preț, plasare, promovare)</i>. ▪ Elaborarea planului managerial; structura planului. ▪ Bugetul de venituri și cheltuieli pentru activitățile propuse: <ul style="list-style-type: none"> ▪ veniturile firmei; ▪ cheltuielile firmei. ➤ Locul și rolul firmei pe piață <ul style="list-style-type: none"> ▪ Constituirea resurselor financiare <ul style="list-style-type: none"> ▪ Studiul ofertelor de finanțare pentru persoane juridice, IMM-uri. ▪ Posibilități de finanțare pe piața monetară și pe piața capitalurilor. ▪ Relații cu băncile, fondurile de investiții, societățile de asigurare. ▪ <i>*Listarea la bursă a firmelor.</i> ▪ <i>*Planul de finanțare.</i> ▪ Asigurarea resurselor materiale - relațiile firmei cu furnizorii. ▪ Asigurarea resurselor umane necesare firmei <ul style="list-style-type: none"> ▪ Angajații firmei: criterii de recrutare ▪ Relații între salariați și firmă; fișa postului ▪ Salarizarea personalului firmei și alte forme de venit pentru angajați ▪ Aplicarea planului managerial: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Derularea activităților firmei: <ul style="list-style-type: none"> - consumul eficient de factori de producție - indicatori de eficiență (productivitate, costuri, profit) ▪ Comercializarea rezultatelor activității.

¹ Competențele specifice și elementele de conținut marcate cu asterisc (*) și corp de literă cursiv sunt obligatorii numai pentru calificările profesionale care au alocate 2 ore/săptămână la disciplina "Economie aplicată".

Competențe specifice	Conținuturi
4.3. Manifestarea responsabilității față de angajați, clienți și mediu 5.1. Luarea deciziilor cu caracter economic, potrivit rolurilor asumate 5.2. Interrelaționarea, în cadrul unei echipe, în vederea identificării unor soluții pentru problemele economice ale comunității	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>*Monitorizarea planului propus; comparația plan propus - plan realizat (analiza abaterilor):</i> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>*Controlul eficienței și rentabilității.</i> ▪ <i>*Controlul rezultatelor parțiale.</i> ▪ <i>*Planul strategic:</i> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>*Evoluția firmei pe termen mediu și lung.</i> ▪ <i>*Strategii de dezvoltare a firmei în contextul integrării României în Uniunea Europeană.</i> ▪ Imaginea firmei: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Crearea și promovarea imaginii firmei. ▪ Promovarea produselor prin reclamă și publicitate.

SUGESTII METODOLOGICE

Prezentul curriculum este un instrument de lucru care se adresează profesorilor care predau disciplina *Economie aplicată* în clasa a XII-a / a XIII-a. Programa a fost conceput în așa fel încât să permită profesorului:

- să orienteze elevii în utilizarea unor concepte și practici care țin de cultivarea raționalității economice în spațiul privat și public;
- să-și orienteze propria activitate pentru formarea la elevi a competențelor specifice domeniului economic;
- să-și manifeste creativitatea didactică și să faciliteze adecvarea demersurilor didactice la particularitățile elevilor cu care lucrează.

Sugestiile metodologice au în vedere deplasarea accentului de pe conținuturi pe competențe.

Unitățile de conținut sunt prezentate într-o ordine care nu este obligatorie.

Pentru accentuarea caracterului practic – aplicativ al disciplinei se va face apel la:

- experiențele de învățare ale elevilor;
- exemple din economia românească, cu accent pe domeniul de pregătire a elevilor, care să le permită acestora să înțeleagă mai bine aspectele cu care se confruntă menajurile și firmele în economia de piață;
- analiza unor procese referitoare la integrarea României în spațiul economic al Uniunii Europene.

Considerarea elevului ca subiect al activității instructiv – educative și orientarea acestuia înspre formarea competențelor specifice presupun respectarea unor exigențe ale învățării durabile, printre care:

- utilizarea unor metode active (de exemplu: simularea, învățarea prin descoperire, învățarea problematizată, învățarea prin cooperare, studiul de caz, jocul de roluri, analiza de text, realizarea de portofolii), care pot contribui la înțelegerea de către elevi:
 - a modului în care conceptele Economiei și Educației antreprenoriale se pot aplica în conducerea unei firme sau în viața de familie;
 - a semnificației și a consecințelor deciziilor adoptate;
 - a rolului cooperării și rezolvării de probleme pentru obținerea succesului în afaceri și pentru realizarea proiectelor;
- utilizarea calculatorului în exerciții de simulare a acțiunii în mediul economic pentru apropierea procesului de predare – învățare de realitatea economică.

Se recomandă, de asemenea, proiectarea unor activități de învățare care să încurajeze elevii în manifestarea liberei inițiative și a spiritului întreprinzător.

Evaluarea reprezintă o componentă fundamentală a procesului de învățare. Evaluarea trebuie să se realizeze în mod preponderent ca evaluare continuă, formativă. Alături de formele și instrumentele clasice de evaluare, recomandăm utilizarea unor forme și instrumente complementare, cum sunt: proiectul, portofoliul, autoevaluarea, observarea sistematică a activității și a comportamentului elevilor.

Grupul de lucru pentru Curriculum – Economie aplicată:

prof. Eugen STOICA	Inspector general – Ministerul Educației și Cercetării
prof. Angela TEȘILEANU	Expert – Consiliul Național pentru Curriculum; Grupul Școlar “Nichita Stănescu”, București
prof. Elena BĂLAN	Școala Superioară Comercială “N. Kretzulescu”, București
prof. Dorina CHIRIȚESCU	Colegiul Național Sf. Sava, București
prof. Florina OȚET	Colegiul Național “Andrei Șaguna”, Brașov
prof. dr. Sorin SPINEANU- DOBROTĂ	Inspector de specialitate – Serviciul Național de Evaluare și Examinare